

Nr 375.

Av herr **Eriesson i Kinna m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 177, angående statsbidrag till inrättande av pensionärshem.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 177 angående statsbidrag till pensionärshem har departementschefen angivit vissa riktpunkter för det allmännas verksamhet på ifrågavarande område. Dessa pensionärshem komma att innebära ett tillskapande av huvudsakligast bostäder om 1 rum och kök eller rum med kokvrå. Emot anskaffandet av ett dylikt bostadsbestånd har uttalats den farhågan, att detsamma skulle leda till en överproduktion av enrumslägenheter som är olämplig, då dylika smålägenheter i allt för stor utsträckning redan nu dominera bostadsbeståndet. Därför förordar departementschefen, att statsbidrag skall kunna åtnjutas icke enbart för anskaffning genom nybyggnad, utan jämväl för ombyggnad av äldre fastigheter. Vi finna detta förfaringsätt välbetänkt som en motvikt till en allt för stor produktion av smålägenheter, som icke anses eftersträvansvärd med hänsyn till den allmänna bostadsfrämjande verksamheten.

Det fastighetsbestånd som kan tänkas lämpat för en ombyggnad till pensionärshem torde för landsbygdens vidkommande huvudsakligast utgöras av omoderna arbetarbostäder samt andra mindre efterfrågade bostadsfastigheter. Sedan folkpensionen avsevärt förbättrats, har dock förhållandena på landsbygden utvecklats därhän, att det klientel som tidigare belade platserna på ålderdomshemmen i hög grad minskat. Denna utveckling vore i och för sig glädjande, om de bostäder som pensionärerna nu disponera vore tillfredsställande. Detta torde i allmänhet icke vara fallet, vilket varit grundmotivet till föreliggande förslag om statsbidrag till pensionärshem.

De här omnämnda förhållandena ha medfört, att ålderdomshemmen, som vid anskaffandet beräknats för ett betydligt större antal understödstagare, nu på ett flertal platser i landet endast till en del beläggas. Denna utveckling har till och med förorsakat, att fattigvårdssambällen helt nedlagt sin verksamhet på detta område. Tendensen torde i allmänhet vara densamma, även om den som regel endast medfört en betydande inskränkning av verksamheten. På många orter ställa de kommunala myndigheterna sig den frågan: För vilket ändamål böra dessa ålderdomshem i framtiden disponeras? Uppenbart torde vara, att dessa fastigheter på många orter icke utnyttjas på ett rationellt och ekonomiskt försvarbart sätt. Underhålls- och driftskostnader å dessa fastigheter bli dock, i stort sett, densamma, som när fastigheterna fullt utnyttjas.

Det synes därför vara välbetänkt, att i samband med förordningen rörande
Bihang till riksdagens protokoll 1939. 4 saml. Nr 375—376.

rande statsbidrag till pensionärshem, detta spörsmål tages i beaktande. Det klientel dessa pensionärshem äro avsedda för *är personer för vilka ett vårdbehov icke föreligger*. För dem återigen, som äro intagna å ålderdomshem, *torde som regel ett vårdbehov föreligga*. Här går den naturliga gränsdragningen emellan dessa båda kategorier. Om denna gränsdragning accepteras böra inga principiella betänkligheter finnas för ett sammanförande av dessa båda kategorier inom samma fastighet. Pensionärshemssakkunniga anföra i sitt betänkande bl. a.: »Vid utformningen av denna bostadshjälp hava de sakkunniga sökt anknyta till de former, under vilka vissa kommuner sökt att utan statlig hjälp ordna bostadsfrågan för mindre bemedlade åldringar och änkor. I en del fall, företrädesvis å landsbygden, ha pensionärer mottagits såsom 'inackorderingar' å ålderdomshem mot en ringa avgift. Att så varit möjligt, sammanhänger med den minskning av antalet av fattigvården helt underhållna, som åtföljt den inkomststegring för pensionärerna, som de förbättrade folkpensionerna medfört. Där möjlighet att tillfredsställande ordna pensionärernas bostadsfråga på dylikt sätt, torde vägande invändningar däremot icke kunna framföras.» Det synes oss angeläget, att i den blivande förordningen möjlighet lämnas för det statliga förmedlingsorganet (Statens Byggnadslånebyrå) att äga möjlighet till beviljande av statsbidrag för partiell ombyggnad av ålderdomshem till pensionärshem.

Förutsättningarna för beviljandet av statsbidrag till ombyggnad av ålderdomshem böra vara, att en gränsdragning inom fastigheten sker emellan dem som äro omhändertagna av fattigvården och den del av fastigheten som genom ombyggnad apterats till pensionärshem. Man skulle kunna tänka sig ett sådant förfaringssätt, att ett »för stort» ålderdomshem ombygges på sådant sätt, att halva fastigheten användes för ålderdomshemets behov (att disponeras av dem för vilka ett vårdbehov föreligger) samt andra hälften inredes till lägenheter om 1 rum och kök eller till rum med kokvrå, vilka kunde disponeras av dem för vilka ett vårdbehov icke föreligger. Gränsdragningen emellan dessa båda grupper synes oss icke vålla svårigheter. De pensionärer, som erbjudas dessa lägenheter om 1 rum och kök mot en ringa hyra, torde säkerligen känna lika stor trivsel och frihet i dessa lägenheter som om de vore inrättade i mera friliggande fastigheter. Om bostäder av här angiven art kunde anskaffas skulle detta betyda en standardhöjning i fråga om pensionärernas bostadsförhållanden. En strävan att nå detta mål synes oss så mycket mera angelägen som de ekonomiska uppostringarna från samhällets sida torde bli ringa i förhållande till de kostnader som det skulle åsamkas genom nybyggnader.

Med hänvisning till vad som sålunda anförts, hemställes,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 177 angående statsbidrag till pensionärshem måtte ut-

tala, att intet hinder föreligger för beviljande av statsbidrag till partiell ombyggnad av ålderdomshem på sådant sätt, att del av detsamma inrättas till pensionärshem.

Stockholm den 17 mars 1939.

John Ericsson,
Kinna.

Ragnar Persson
i Vinberg.

Adolf Wallentheim.

Verner Hedlund,
Östersund.

J. W. Mårtensson.

Evald Magnusson.
